

liber, ci căutau să-și dovedească prioritatea și altfel: botezau cu numele lor străzile Moscovei, înlocuind tăblițele indicatoare, făceau expoziții de artă imaginistă, pictându-și tablourile direct pe zidurile unor mănăstiri ș.a.m.d. În această atmosferă, în ciuda condițiilor materiale extrem de grele, creația poetică a lui Esenin a fost bogată și multilaterală, soldându-se și cu realizarea uneia din capodoperele sale — poemul dramatic *Pugaciiov*, scînteind, ca o veritabilă salbă de perle, de svîcnirile prometeice ale imaginației nepotolite a poetului. Inevitabilitatea exploziilor vulcanice ale miniei populare se concretizează cuceritor și firesc, prin comparații cu elementele mediului rustic, atît de familiar autorului:

И никуда ей, траве, не скрыться
От горячих зубов косы,
Потому что не может она, как птица,
Оторваться от земли в синь ¹.

Avertismentele oamenilor din popor sînt formulate cu ajutorul unor metafore aproape savante:

Пусть помнит Екатерина,
Что если Россия — пруд,
То черными лягушками в тину
Пушки мечут стальную икру ².

Sau acestea, din monologul lui Hlopușa, care l-a impresionat atîta pe Gorki:

Но озлобленное сердце никогда не заблудится,
Эту голову с шеи сшибить нелегко.
Оренбургская заря красношерстной верблюдицей
Рассветное роняла мне в рот молоко ³.

Critica vremii a sesizat, și pe drept cuvînt, caracterul liric al piesei, disperarea poetului în monologurile eroilor săi. Poate că tocmai în această continuă metamorfozare e și secretul reușitei, dar și prologul viitoarelor frămîntări. Meditațiile de după înfrîngere ale unuia dintre tovarășii de arme ai lui Pugaciiov sînt de o profunzime sfișietoare:

Знаю, знаю, весной, когда лает вода,
Тополь снова покроется мягкой зеленой кожей.
Но уж старые листья на нем не взойдут никогда —
Их растащит зверье и потопчут прохожие ⁴.

¹ Și nicăieri, ea, iarba nu poate să se ascundă, / de dinții fierbinți ai coasei / pentru că ea nu poate, ca pasărea / să se rupă de pămînt înspre albastrul cerului.

² Să nu uite Ecaterina, / că dacă Rusia e un iaz /, atunci tunurile ca niște broaște negre / depun icre de oțel.

³ Dar inima înrăită nu se va rătăci niciodată, / Nu e ușor să tai capul ăsta dintre umere. / Aurora din Orenburg, ca o cămilă cu păr roșu, / îmi picura în gură laptele răsăriturilor.

⁴ Știu, știu, primăvara, cînd latră apele / Plopul din nou se va acoperi cu o piele moale și verde. / Însă frunzele vechi nu vor crește pe el niciodată, / ele vor fi imprăștiate de fiare și călcate în picioare de trecători.